

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Lov om statstilskud til folkehøjskoler og landbrugsskoler af 12. april 1892 fastslog det liberale, overordnede støtteprincip mellem stat og frie kostskoler, at staten på visse betingelser yder tilskud til skolernes drift, men i øvrigt overlader til skolerne at bestemme deres idégrundlag og - inden for almindeligt anerkendte retningslinier inden for skoleformen - deres pædagogiske praksis.

Lov nr. 310 og 311 af 4. juli 1942 om henholdsvis husholdningsskoler og folkehøjskoler og landbrugsskoler fastlagde princippet, at skolerne forud for starten af deres virksomhed skal være godkendt af ministeren og derefter skal opfylde yderligere betingelser for tilskud.

Disse principper er kommet til udtryk i den efterfølgende lovgivning om frie kostskoler, senest:

Lov nr. 337 af 18. juni 1969 om statsstøtte til visse private skoler (*støtteleven*), jf. lovbekendtgørelse nr. 659 af 25. oktober 1988, som ændret ved lov nr. 411 af 6. juni 1991 (friskoleloven) og lov nr. 353 af 14. maj 1992 (ændring af gymnasieloven).

Friskoleloven udtager friskoler, private grundskoler og private grundskolekursus af støtteleven fra 1. januar 1992. Ændringen af gymnasieloven udtager private gymnasieskoler, private studenterkursus og private kursus til højere forberedelseseksamen samt landbrugsskoler fra 1. januar 1993.

Lov nr. 259 af 4. juni 1970 om folkehøjskoler, landbrugsskoler, husholdningsskoler og efterskoler (*højskoleloven*), jf. lovbekendtgørelse nr. 661 af 26. oktober 1988, som ændret ved lov nr. 371 af 6. juni 1991 (landbrugsuddannelsesloven) og lov nr. 387 af 20. maj 1992 (elevstøtte- og bidragsloven).

Højskoleloven etablerede lovfællesskab mellem højskoler, landbrugsskoler, husholdningsskoler og efterskoler.

Landbrugsuddannelsesloven udtager landbrugsskoler af højskoleloven (og reelt af støtteleven) fra 1. januar 1992. Elevstøtte- og bidragsloven indfører fra 1993 obligatorisk kommunal elevstøtte til elever på efterskoler samt kommunal og amtskommunal bidragsordning til staten for elever på efterskoler.

Støtteleven

Støtteleven betød i 1969 harmonisering og forenkling, idet den med sit refusionstilskud på 85 pct. af skolens faktisk afholdte udgifter (inden for otte udgiftsgrupper) afløste ikke mindre end ni støtteordninger.

Ulempen var de fastsatte begrænsninger i udgiftsgrupperne, fordi uudnyttede tilskudsmuligheder ikke kunne overføres fra gruppe til gruppe eller fra år til år. Ordningen begrænsede dermed skolens muligheder for at disponere på længere sigt og indbød ikke til god økonomisering.

Støtteleven blev derfor ændret. Lov nr. 230 af 22. april 1987 indførte fra 1988 rammetilskud til henholdsvis lærerløn og øvrige udgifter. Bevilling til rammetilskud fastsattes som et gennemsnitligt tilskud pr. elev gange årselevtal. Bevillingen fordeles på grundlag af skolernes fordelingstal (i støtteleven benævnt udgiftsbehov) fastsat efter objektive kriterier. Refusionstilskud omfatter herefter kun visse udgifter vedrørende bygninger og undervisning af svært handicappede elever.

Rammetilskud gav dog snart anledning til problemer, fordi bevillingen både fastsattes og fordeles på grundlag af årselevtal og fordelingstal i tilskudsåret (finansåret). Først efter årets udløb kender stat og skoler udgifterne til rammetilskud og de enkelte skolars tilskud.

Der er altid udsving mellem bevillingen på forslag til finanslov, ved den senere forskudsberægning og ved beregningen af endeligt tilskud. Der er også altid udsving fra forskud til endeligt tilskud i skolernes samlede fordelingstal og den enkelte skoles fordelingstal fra forskud til endeligt tilskud. Dertil kommer, at skolens tilskud ikke kun er afhængig af dens eget fordelingstal, men også af skoleformens samlede fordelingstal.

Disse forhold betyder, at skolens muligheder for at forudse størrelsen af sit tilskud er begrænsede.

Skoleformerne

Efterskoleformen har præsteret enestående fremgang fra 104 skoler med 6.750 årselever i skoleåret